

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

«الْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَائِسُ»

الكافي، جلد ۱، صفحه ۲۶

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

جهش تولید با «تمرکز امکانات حکمرانی» محقق میشود

شناسنامه مطلب	
کد مطلب	b-15
رده	بصیرتی / تحلیل / تحلیل‌ها / بیانات مقام معظم رهبری
برچسب	تحلیل، جهش تولید، کرونا، رشد
توضیحات	

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

جهش تولید با «تمرکز امکانات حکمرانی» محقق میشود

✦ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی در پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۱۳۹۹، سال جدید را سال «جهش تولید» نام‌گذاری کردند. پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR در گفتگویی تحلیلی با آقای دکتر مجید شاکری، کارشناس مسائل اقتصادی به بررسی شعار سال و الزامات تحقق جهش تولید در کشور پرداخته است.

✦ از اواخر دهه‌ی هشتاد شعارهای سال سبزه و رنگ اقتصادی پیدا کردند. اگر بخواهیم از اقتصاد

ایران یک عکس هوایی بگیریم، مهم‌ترین ویژگی‌های این عکس هوایی چیست؟

✦ تقریباً بعد از جنگ با همه‌ی فراز و فرودهای دولت‌ها با ویژگی‌های سیاسی متفاوتشان، کمابیش اقتصاد گاهی خوب و یا گاهی بد مسیر مشخص توسعه‌اش را رفته است. ولی از سال نود به بعد تقریباً وضعیت، وضعیت تغییر یافته‌ای شد. در این سال‌ها عموماً شاهد رشد منفی بودیم. و سال ۹۸ با این مواجهه بودیم که میزان استهلاک سرمایه از تشکیل سرمایه‌ی ثابت بیشتر شد و از موجودی سرمایه استفاده کردیم. علی‌رغم همه‌ی سختی‌هایی که قبل از سال‌های ۸۹ و ۹۰ علیه ایران وجود داشته، اگر بخواهیم به لحاظ سرانه‌ی تولید ناخالص داخلی ایران را با مالزی و ترکیه قیاسی کنیم، تقریباً این کشورها با همدیگر هم‌نوا و برابر بودند. اما بعد از سال ۹۰ از همدیگر فاصله می‌گیرند.

در سال ۹۸ که سال تولید ملی بود، علی‌رغم فشارها و حجم غیرعادی تحریم‌هایی که اعمال می‌شود به تدریج اقتصاد ما در بخش تولید تکان‌هایی خورد. در شش ماهه‌ی اول سال علی‌رغم همه‌ی فشارها مثل تحریم نفتی، تروریست نامیدن سپاه و... نرخ رشد بدون نفت مثبت می‌شود. این نشان می‌دهد که اقتصاد دارد به خاطر امکاناتی که در خودش وجود دارد و به خاطر استفاده‌ی بهتری که از سرمایه‌گذاری‌های قبلی وجود داشته و به خاطر اثرات جانبی که افزایش نرخ ارز داشته و تلاش‌هایی که برای بازنگه داشتن منافذ تجارت خارجی انجام شده است، به تدریج دارد خودش را احیا می‌کند. که ما آن را به صورت یک رشد ۳/۱ درصدی در اقتصاد بدون نفت می‌بینیم.

✦ با توجه به نام‌گذاری شعار امسال یعنی «جهش تولید»، این جهش امکان‌پذیر است؟

✦ من قبل از جواب به این سؤال یک توضیحی بدهم. ببینید ممکن است مخاطب بگوید که من در سال ۹۸ تعداد زیادی کسب‌وکار دیدم که به مشکل برخوردند. به خصوص اینکه نرخ بیکاری هم بالا بود. این‌ها واقعیات روی میز است. بنابر این سؤالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که اثر این رشد یک و سه دهه مثبت در اقتصاد کجا است؟ وقتی فلان صنعت به مشکل برخوردده، لابد این رشد یک و سه دهه مثبت باید اشکالی داشته باشد. در حالی که این چنین نیست. رده‌های مختلف صنعت رفتارهای متفاوتی را نسبت به

تغییرات فضای کلان اقتصاد ایران در سال ۹۸ و تبعات آن از ۹۷ نشان دادند. صنایعی که کاربر و ارزآور هستند و ارزش نیستند، مثل بخشی از صنایع لوازم خانگی، کفش، لباس، ظروف و... وضعیتشان فوق‌العاده خوب شده است. اما صنایعی مثل خودروسازی که ارزش و سرمایه‌بر بودند و کاربر نبودند، به محض اینکه به یک مشکل کلی در بخشی از زنجیره‌ی تأمینشان برخوردند، دچار مشکل شدند. پس این اقتصاد دارد نسبت به شرایط نشان می‌دهد که از کل اقتصاد یک کل واحد نیست. هر کدام از این‌ها دارند رفتار خودشان را نشان می‌دهند. و به سیاستگذار یک پیام جدی می‌دهد که باید برای هر بخشی از اقتصاد برنامه‌ی جداگانه‌ای داشته باشد. سال ۹۸ یک آزمایشگاه فوق‌العاده‌ای بود که بفهمیم کدام صنایعمان نه تنها در شرایط تحریمی دچار مشکل نشدند بلکه به صورت درون‌زا شروع به رشد کردند و کدام یک از صنایعمان دچار مشکل شدند. پس ما واقعاً می‌توانیم با تمرکز امکانات حکمرانی که داریم به جهش تولید برسیم. قطعاً یک چنین مسیری در سال ۹۹ مشروط به شرایطی شدنی است.

❖ آیا «جهش تولید» باید تأثیر ملموسی در زندگی مردم داشته باشد؟ مهم‌ترین الزامات برای تحقق «جهش تولید» چه مواردی هستند؟

❖ واقعیت این است که از چند منظر می‌شود به این موضوع نگاه کرد. موضوع اول اینکه ما نیازمند این هستیم که مجدداً قطار رشد به معنی رشد توأم با تقویت عدالت را در ایران راه بیندازیم. همه‌ی مسائل اجتماعی ما یعنی نرخ بالای بیکاری جوانان ما، کاهش سطح رفاه خانوار ما و... دارد به ما حکم می‌کند که باید این کار را بکنیم و گریزی از این مسیر نداریم. و تجربه‌ی سال ۹۸ به ما نشان داده که این کلان‌ایده، ایده‌ی مرکزی که می‌توانیم بر روی آن کار کنیم، تمرکز بر زنجیره‌های تولید کاربر با نهاده‌های ریالی است. این چند معنا دارد. نکته‌ی اول اینکه کاربرمحور است. وقتی کاربر باشد به صورت مستقیم سعی می‌شود که سهم نیروی کار در ارزش افزوده‌اش بیشترین مقدار ممکن باشد که بر مشکل بیکاری اثر جدی و فوری می‌گذارد. و نکته‌ی دوم آن هم این است که اساساً وقتی سهم کار به‌عنوان یک نهاده تولید از کل عوامل تولید افزایش پیدا می‌کند، و یا ارزش افزوده افزایش پیدا می‌کند، معمولاً آثارش به لحاظ عدالت و به لحاظ کاهش نابرابری خیلی فوری دیده می‌شود. اما الان یک موضوع دیگری هم هست. ما الان دو مسئله داریم. تعداد دهک‌هایی که دارند تضعیف می‌شوند زیاد است و فاصله‌ی این‌ها دارد با بعضی از دهک‌های فوقانی زیاد می‌شود. موضوع دومی که وجود دارد، این است که باید به زنجیره تولید به‌عنوان یک کلان‌پروژه نگاه کرد. یعنی نیاز است که به اقتصاد، به سیاستگذاران و اقتصاددانان یک اعتماد به نفس جدی تزریق کرد. زنجیره تولید بخش‌های مشخصی از تولید هستند که آزمون خوبی در سال ۹۸ پس دادند و بهترین گزینه برای تعریف کلان‌پروژه حاکمیت و کلان‌پروژه سیاستگذار اقتصادی هستند. جهش نیاز به چیزی بیشتر از آنچه که در سال ۹۸ انجام دادیم دارد. جهش نیاز به یک برنامه‌ی همساز کلان و به اندازه کافی جزئی شده در سطح رده‌های مختلف صنایع دارد. اما ما به یک چنین چیزی نزدیک هستیم و وضعیتمان در سال ۹۹ می‌تواند بهتر از سال ۹۸ باشد. به خاطر اینکه خیلی از عدم اطمینان‌هایی که سال ۹۸ داشتیم دیگر در سال ۹۹ نخواهیم داشت.

علی‌رغم همه‌ی وقایع و نگرانی‌ها درباره اثر کسری بودجه‌ی دولت ما یک عامل رو به پایین و مهمی داریم که در سال ۹۹ می‌تواند ادامه‌ی سال ۹۸ باشد. یعنی یک بُردار رو به پایین نه لزوماً تورم کاهنده به‌خاطر تنش ارزی در سال ۹۸ داشتیم که آن را توانستیم کنترل کنیم و حالا دارد اثر خودش را تخلیه می‌کند. و روند کاهشی دارد.

این چارچوب شماره یک است که به سیاستگذار و به فعال بخش خصوصی امکان دیدن آینده را می‌دهد. در این فرآیند عملاً مسئله‌ی کسری بودجه هم به‌تدریج حل می‌شود. ولی علی‌رغم همه‌ی این‌ها باید جلوی فرار مالیاتی گرفته شود، و نظام‌های مالیاتی بهتر بشود. اما اقتصاد نیاز به رشد دارد که همزمان درآمد مالیاتی دولت هم رشد بکند. و کسری بودجه‌ی دولت هم به یک معنایی در بخش تولید قرار می‌گیرد. وقتی می‌گوییم تولید اعم از تولید است. قطعاً یک بخشی از این موضوع بحث خدمات است. خدمات علی‌رغم همه‌ی مشکلات آزمون خوبی در سال گذشته پس داده است. در بخش تولید مشخصاً بخش ساختمان بخشی است که زنجیره‌های گسترده‌ای را پشت سر خودش می‌آورد. صنایع بخش‌هایی‌اند که رده‌های مشخصی را پشت سر خودشان می‌آورند. مثل بخش کشاورزی که به‌دلیل افزایش بارش‌ها در سال ۹۸ امیدواری جدی در آن وجود دارد. پالس‌های خیلی مثبتی به‌خصوص تا بهمن‌ماه از شاخص مدل‌های صنعت و کارگاه صنعتی به ما می‌دهد. شاخص خرید مدیران تا بهمن‌ماه خیلی شاخص‌های خوبی به ما می‌دهد. این شاخص‌ها به ما می‌گویند که به شرط تمرکز بخشی در هر کدام از این رده‌ها واقعاً می‌توانیم به «جهش تولید» برسیم.

♦ با وجود وضعیتی که کرونا برای کشور ما ایجاد کرده است و ممکن است تا چندماه اول سال هم با آن درگیر باشیم، آیا جهش اقتصادی محقق می‌شود؟

واقعیت این است که کرونا علی‌رغم اینکه به لحاظ بهداشتی یک مشکل است، اما به لحاظ اقتصادی کاملاً می‌تواند یک فرصت باشد. چون که به‌صورت دقیق می‌دانید که کدام یک از بخش‌های اقتصادتان دچار کاهش جدی تقاضا خواهد شد و کدام یک از بخش‌های اقتصادتان دچار افزایش شدید تقاضا خواهد شد. مثلاً بخش بهداشت و درمان و لوازم مصرفی بهداشتی‌تان، صنعت سرگرمی‌تان و صنایع گروه مواد غذایی و آشامیدنی‌تان دچار یک تورم تقاضا خواهند شد. و تقاضا بالا می‌رود، اما از یک طرف دیگر بخش خدمات‌تان، رستوران‌داری‌تان، هتلینگ‌تان و گردشگری‌تان دچار ضعف خواهد شد. در اینجا شما یک تعریف مشخصی دارید که می‌دانید کدام بخش‌ها دچار مشکل تقاضا هستند، و کدام بخش‌ها دچار مشکل عرضه خواهند بود. و نقش سیاستگذار در این است که به چه شکل این عرضه، تقاضا را بهم وصل کند. مثلاً سیاست مالی اتخاذ بکند که این عرضه، تقاضا را به همدیگر وصل بکند. کرونا دارد به ما یک نقشه‌ی راه واضح‌تری می‌دهد که سیاستگذار چه رفتارهایی باید نشان بدهد که با «جهش تولید» مواجهه شود. من کرونا را یک فرصت می‌دانم. یعنی هر سناریویی مثل سناریوی قرنطینه یا سناریوی افزایش تعداد تست‌ها و جداکردن افراد مشکوک را انتخاب بکنیم، برای همه‌ی این‌ها می‌توان بسته‌های

اقتصادی تعریف کرد که نه تنها کرونا را تبدیل به یک تهدید اقتصادی نمی‌کند بلکه امکان بست سیاست‌های مالی و امکان جهت‌دهی را می‌دهد. اصلاً یک فرصت استثنایی است که می‌توان از آن برای «رونق تولید» و «جهش تولید» استفاده کرد.

<http://farsi.khamenei.ir/others-dialog?id=45243>